

‘Eichmann was een instinctieve moordenaar’

Vijftig jaar nadat Adolf Eichmann werd opgehangen, raakt zijn voormalige Israëlische aanklager Gabriel Bach nog niet uitgesproken over het proces tegen de nazimisdadiger: ‘Nog steeds een afschrikwekkend voorbeeld voor massamoordenaars waar ook ter wereld’.

Door Maarten Bakker

‘Het zou onzinnig geweest zijn als we Eichmann niet de doodstraf hadden opgelegd’, zegt de 85-jarige Gabriel Bach tijdens een lezing op 27 maart in Amsterdam, georganiseerd door de Nederlands-Israëlische organisaties CIDI en ARZI. Bach wil niet oordelen over verdachten van massamoord en genocide die momenteel terechtstaan bij het Internationale Strafhof. Maar de wetenschappelijke wijze waarop Eichmann en de nazi’s hadden gemoord, rechtvaardigden volgens hem de ultieme straf. Bach haalt een Zwitserse psychiater aan die Eichmann omschreef als een ‘instinctieve moordenaar’. ‘Ik heb nog nooit zo’n verachtelijke man ontmoet’, voegt Bach eraan toe.

Bach was de tweede man in het team van het Israëlische Openbaar Ministerie dat de Eichmann-zaak in 1961 behandelde. Hij verhoorde de SS-functionaris voorafgaand aan de rechtszaak. Daarnaast overreedde hij overlevenden van de Holocaust om te getuigen in de rechtszaal. ‘Ze wensten alles te vergeten, maar ik zei tegen hen dat het hun historische plicht was om te verschijnen.’

Smeekbedes

De grote vraag voor het Israëlische OM was of Eichmann gezien moest worden als trouwe bureaucraat die alleen maar orders van Hitler en Himmler uitvoerde, of dat hijzelf een leidinggevende was die de initiatieven nam. Tijdens de verhoren raakte Bach van het laatste overtuigd. Bewijs daarvan waren niet alleen de massale transporten van Joodse burgers naar de vernietigingskampen, georganiseerd door Eichmann. Juist individuele geval-

Foto: CIDI

Gabriel Bach in Amsterdam. Hij vluchtte in de jaren dertig met zijn ouders uit Duitsland naar Nederland. De familie vertrok kort voor de Duitse inval naar Palestina, en is gered

len toonden volgens Bach aan dat Eichmann bezeten was van het idee zo veel mogelijk Joden te kunnen vermoorden.

De voormalige aanklager vertelt over een Duits-Joodse professor die voor het Duitse leger een radarsysteem kon ontwerpen. Ondanks smeekbedes van een Duitse generaal de man te sparen, zond Eichmann hem toch naar een vernietigingskamp. Ook verzoeken van de NSB-leiding aan Eichmann om enkele Joodse partijleden niet op transport te zetten, werden door hem afgewezen. ‘Tijdens de verhoren was hij nog verbitterd dat een andere nazi zijn plannen voor de deportatie van Deense Joden had gedwarsboemd. Hij verwachtte blijkbaar medelijden van ons’, zegt Bach honend, ‘omdat hij niet meer Joden had kunnen vermoorden.’

De doortraptheid van Eichmann bleek volgens Bach uit de opgewekte postkaartjes die hij gedeporteerde Hongaarse Joden naar familieleden liet sturen voordat ze werden vergast. ‘Toen we hem verhoorden, was hij nog trots op de vondst.’ Een van de belangrijkste getuigen van het Eichmann-proces was een man die zo’n kaartje had ontvangen, en erdoor werd overgehaald met zijn gezin ook op transport te gaan. Het enige moment tijdens de rechtszaak dat Bach van zijn stuk werd gebracht, was toen deze getuige vertelde hoe hij zijn dochtertje op het aankomstperoon van Auschwitz uit het oog verloor.

Naziwetten

Een verdediger van Eichmann had het op gegeven moment ook moeilijk door de gruwelverhalen uit de kampen. ‘Hij viel mijn kamer binnen en barstte in tranen uit.’ Ook na vijftig jaar is Bach nog niet onder de indruk van het verweer van de raadslieden van Eichmann. Ze voerden aan dat de aanklagers niet bevoegd waren omdat Israël de wet tegen de nazimisdrijven pas in 1950 had aangenomen, nadat de Holocaust had plaatsgevonden. ‘Dat was geen serieus argument, want we introduceerden daarin helemaal geen nieuwe norm. In de naziwetten zelf was het ook verboden iemand te vermoorden. Alleen waren die niet van toepassing op Joden.’

Ander verweer was dat de Israëlische rechtbank niet onafhankelijk kon oordelen over de zaak, omdat ze de Joodse staat en dus ook de slachtoffers representeerde. ‘Dat argument leidde juridisch evenmin ergens toe. Elke gemeenschap heeft het recht zich door middel van strafrechtspraak te beschermen.’